

Strategisk plan för skog i Växjö kommun

Dokumenttyp Styrande dokument	Dokumentnamn Strategisk plan för skog i Växjö kommun	Fastställt/Upprättad Kommunstyrelsen 2022-01-11 § 34	Senast ändrad i dnr: 2022-01-11 Dnr KS/2021-00469
Dokumentansvarig Samhällsbyggnadsnämnden		Tidigare ändringar	Giltighetstid Tills vidare
Dokumentinformation Planen har beslutats av kommunstyrelsen i § 34, 2022-01-11.			

Växjö
kommun

Strategisk plan för skog i Växjö kommun

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1. Växjö kommunkoncerns styrmodell.....	4
2. Bakgrund	5
2.1. Syfte.....	5
2.2. Samverkan.....	6
2.3. Hållbara Växjö 2030	6
2.4. Växjö kommuns processer och riktningmål.....	6
3. Utvecklings- och insatsområden.....	7
3.1. Biologisk mångfald i skogen	7
3.1.1. Arter och naturtyper.....	7
3.1.2. Ekosystem och grön infrastruktur	8
3.1.3. Fördöme som skogsägare	8
3.1.4. Klimat och klimatanpassning	9
3.2. Upplevelsevärden, hälsa och kunskap.....	10
3.2.1. Rikt och varierat friluftsliv	10
3.2.2. Tillgänglighet och trygghet	10
3.2.3. Utomhuspedagogik och lärande.....	11
3.2.4. Kommunikation och kunskap	11
3.3. Ekonomi och exploatering.....	12
3.3.1. Skogens ekonomi.....	12
3.3.2. Skogens roll vid utveckling av staden	12

Dokumentinformation:

Planen har beslutats av kommunstyrelsen i § 34, 2022-01-11.

1. Inledning

1.1. Växjö kommunkoncerns styrmodell

I Växjö kommunkoncerns styrmodell samlas krafterna för att nå visionen om att skapa en fantastisk plats att bo, leva och verka på för invånare, företag och besökare – idag och i framtiden. Hållbarhetsprogrammet och planer blir levande då de tillsammans med nya initiativ, förändringar och behov ses i en helhet i respektive huvudprocess och stödprocess. Detta förmedlas genom den årliga budgetprocessen till varje nämnd och styrelse.

- Planen förtydligar den politiska viljeinriktningen och tydliggör beroenden och samverkan mellan processer, förvaltningar och bolag. Externa intressenter kan komma att beröras.
- Planen innehåller inga beskrivningar av enskilda aktiviteter utan ger förslag på möjliga åtgärdsområden som kan bidra positivt till hållbarhetsprogrammets målbilder och huvudprocessernas riktningssmål. Enskilda aktiviteter definieras i den årliga budgeten och arbetas in i varje nämnds och styrelsers internbudget och affärsplan.
- Planen innehåller inga mål eller nyckeltal. Uppföljning av måluppfyllelse sker genom analys av nyckeltal i Växjö kommuns årliga budget och i Hållbara Växjö 2030.
- Planen inbegriper prioriterade utvecklingsområden och insatsområden som Växjö kommunkoncern har rådighet över eller har möjlighet att påverka. Växjö kommun ses härmed som en möjliggörare för att åstadkomma goda resultat för den långsiktiga utvecklingen tillsammans med externa intressenter.
- Planen innehåller inte aspekter kopplade till organisation eller resurser. Ställningstaganden rörande dessa delar ingår i budgetprocessen.

2. Bakgrund

Växjö kommun äger ca 3700 ha skog. Kommunens skogar delas upp i rekreationsskog, naturreservat och produktionsskog, vilka har olika skötselåtgärder och målbilder knutna till sig.

Skogen är av stor betydelse för hälsa och välbefinnande hos Växjö kommuns invånare och besökare. Skogen utgör livsmiljö och hem för en stor mångfald av växter, djur och svampar och är en viktig del i lösningen för att Växjö kommun ska klara av de utmaningar kommunen ställs inför vad gäller biologisk mångfald och klimatförändringar. Gamla och variationsrika skogar har den högsta biologiska mångfalden där tusentals arter tillsammans skapar fungerande och motståndskraftiga ekosystem.

Växjö kommun skogsinnehav är sedan många år FSC- och PEFC-certifierat. Dessa certifieringar innebär bland annat att det ställs höga krav på att uppnå sociala och biologiska värden. Detta medför att det finns vissa förutbestämda krav på skogsskötseln som ska uppfyllas, utöver det som hanteras i denna plan.

Skogen utgör delvis också en markreserv, på det sätt att viss skogsmark säkerställer en möjlighet för staden och orterna att växa och utvecklas. Detta ska göras på ett sätt som bevarar så mycket som möjligt av övriga värden i våra skogar.

Planen är en revidering av kommunens föregående skogspolicy som antogs 2008 av tekniska nämnden.

2.1. Syfte

Denna plan syftar till att beskriva och tydliggöra Växjö kommuns ställningstaganden och ambitioner vad gäller förvaltning av den kommunägda skogen. Planen syftar också till att vara ett beslutsstöd i kommunens kontinuerliga arbete med skogsfrågor.

2.2. Samverkan

Planen har tagits fram av en projektgrupp där kommunekologer och skogsförvaltare från tekniska förvaltningen deltagit. Därtill har referenspersoner från tekniska förvaltningen, mark- och exploateringsenheten och hållbarhetsenheten på kommunledningsförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen bidragit till planens framtagande. Samråd har skett med samtliga förvaltningar och bolag genom koncernledningsgruppen.

Planen hanterar frågor som kommunkoncernen har en direkt rådighet över, eller kan påverka genom samverkan, dialog och information. Intern samverkan och kunskapshöjning om skogens betydelse är avgörande för ett lyckat arbete.

2.3. Hållbara Växjö 2030

Genom denna strategiska plan för skog konkretiseras hur Växjö kommun utifrån förvaltning och skötsel av den kommunägda skogen arbetar i riktning mot framförallt målbilderna Klimat- och miljösmart, Tryggt och tillitsfullt samt Grönt och hälsosamt. Där tecknas bilden av ett ansvarsfullt skogsägande med fokus på rik natur och välbefinnande.

2.4. Växjö kommuns processer och riktningmål

Inom huvudprocessen Utveckla och förvalta en växande och trygg stad, tätort och landsbygd bidrar genomförandet av denna strategiska plan för skog till uppfyllande av riktningmålet Bättre fungerande och mer miljösmart samhällsplanering. Inom huvudprocessen Möjliggöra en aktiv fritid bidrar den till riktningmålet Ett kultur- och fritidsutbud med mer bredd och spets.

Det strategiska arbetet med kommunens skog berör främst tekniska nämnden och kommunstyrelsen, i rollerna som förvaltare och markägare, men samtliga förvaltningar och bolag som inkluderas i huvudprocesserna ovan är berörda av planen och är delaktiga i att den realiserar.

3. Utvecklings- och insatsområden

Nedan presenteras de tre utvecklingsområden som har identifierats under arbetet med denna plan. Dessa tre är:

- Biologisk mångfald i skogen
- Upplevelsevärden, hälsa och kunskap
- Ekonomi och exploatering

Dessa presenteras mer under respektive kapitel nedan.

Samtliga utvecklings- och insatsområden är viktiga för arbetet med kommunens skog. Med ett strategiskt arbetssätt går dessa utvecklings- och insatsområden för det mesta att kombinera, men hur dessa ska vägas mot varandra i olika situationer får avgöras från fall till fall utifrån det specifika ärendets eller områdets förutsättningar.

3.1. Biologisk mångfald i skogen

En rik biologisk mångfald är grunden för fungerande ekosystem. Desto mer varierad (till exempel variation i ålder, trädslag och luckighet) och artrik skogen är, desto fler värden kan skogen i sin tur leverera. Därför är det viktigt att skogarna hyser en stor artrikedom så att dessa värden bevaras och utvecklas. Biologisk mångfald skapar en stabilitet och resiliens i hela samhället.

3.1.1. Arter och naturtyper

Skogen sköts så att förutsättningarna för naturligt förekommande arter och naturtyper bevaras och utvecklas. Detta kan bland annat göras genom att:

- Andelen död ved ökar,
- En stor variation i skogen vad gäller bland annat trädslag, trädålder och beståndsstruktur bevaras och skapas,
- Bärande och blommande träd och buskar gynnas,
- Andelen löv- och blandskogar ökar, på bekostnad av homogena bestånd av barrträd med låga naturvärden.

Naturvårdsarter (rödlistade arter, nyckelarter och andra ovanliga arter) kräver ofta särskild hänsyn vid skötsel, planering och skydd för att kunna överleva på lång sikt. Deras livsmiljöer ska prioriteras i kommunens skogar.

Förutsättningarna för Växjö kommuns ansvarsarter knutna till skogliga miljöer ska förbättras. En ansvarsart är en ovanlig art starkt knuten till ett visst geografiskt område (i detta fall Växjö kommun) vars minskning inom kommunen markant skulle påverka den totala populationen.

3.1.2. Ekosystem och grön infrastruktur

Skogens ekosystem bidrar med många viktiga ekosystemtjänster, till exempel vattenfördröjning, luftrening, livsmiljöer för växter och djur och försörjande tjänster så som bärplockning eller råvaror. Vid val av åtgärd och skötselmetod i skogen ska hänsyn till ekosystemtjänster vara en viktig utgångspunkt.

För att skogens naturligt förekommande arter ska kunna överleva på lång sikt, krävs det att landskapet ger möjligheter för arter att sprida och förflytta sig mellan olika områden. Det är således av stor betydelse att beakta grön infrastruktur och landskapssamband vid samhällsplanering såväl som vid skogliga åtgärder.

3.1.3. Föredöme som skogsägare

Kommunen ska vara ett föredöme vad gäller bevarande och utveckling av biologiska värden i skogen. Kommunens skogsskötsel ska övergå mot hyggesfria metoder där variationsrika skogar skapas. Kalavverkning som skogsbruksmetod får endast ske vid exploatering, efter en allvarlig skada på skogen, vid risk för allmänhetens säkerhet eller där annan metod inte är möjlig utifrån beståndets karaktär. På sikt ska hela kommunens skogsinnehav skötas med hyggesfria metoder. De bestånd som idag har en annan mer monoton karaktär sköts med traditionella skogsbruksmetoder tills de har förutsättningar att ställas om.

Kommuner har möjlighet att bilda kommunala naturreservat, vilket är ett av de mest effektiva verktygen för att bevara biologisk mångfald och säkerställa områden för friluftslivet. För särskilt värdefulla skogsområden bör möjligheten att bilda naturreservat utredas. Områden som har både höga natur- och rekreationsvärden bör prioriteras.

3.1.4. Klimat och klimatanpassning

Växjö kommun ska följa forskningen och förvalta skogen för minskad klimatpåverkan och ökat upptag av koldioxid. När uttag av träd sker från kommunens skogar ska träden i den mån det är möjligt användas för produkter med lång livslängd, så som trähusbyggnation, för att beakta trädens livscykelperspektiv. Utöver trädens biomassa binder även marken stora mängder koldioxid, i bland annat rötter och mycel. Denna potential som kolkälla ska värnas.

Växjö kommun ska bruka skogen klimatanpassat så att den bättre klarar kraftigare stormar, fler skyfall, bränder, översvämningar och fler sjukdomar och skadegörare, vilket alla väntas bli vanligare i ett förändrat klimat.

3.2. Upplevelsevärden, hälsa och kunskap

Närhet och tillgänglighet till skogen är viktigt för skogsupplevelser under hela året. Skogar som lockar till rekreation, friluftsliv, lek och andra aktiviteter bidrar till en stärkt folkhälsa genom att fler människor använder skogen för att skapa ett aktivt liv och plats för återhämtning.

Skogen har också en viktig funktion i arbetet med att stärka invånarnas kunskap om skog och natur.

3.2.1. Rikt och varierat friluftsliv

Skogarna sköts så att ett rikt friluftsliv med varierande upplevelser möjliggörs, både i det stora naturreservatet såväl som i den tätortsnära mindre skogsdungen. Skogen som rekreationsplats bidrar både till återhämtning och mentalt välbefinnande likväl som lek och fysisk aktivitet.

Kulturmiljöer som gravar, torpmiljöer, rösen och stengärdsgårdar bevaras och skötselåtgärder anpassas efter dessa.

3.2.2. Tillgänglighet och trygghet

Skogen är tillgänglig för kommunens invånare och besökare. Kommunen strävar efter att erbjuda alla invånare och besökare skogsupplevelser oavsett funktionsvariation.

Trygghet och säkerhet värnas genom att farliga träd som kan skada människor eller anläggningar åtgärdas och att friluftsanordningar är i gott skick. Vid korsningar och andra känsliga platser ska sikten vara god.

Entréerna in till kommunens skogar ska vara inbjudande, tydliga och välskötta. Växjö kommun eftersträvar god framkomlighet utmed alla markerade leder och vid entréer. Förstagångsbesökare ska stimuleras att utforska och tryggt kunna ta sig ut i skogen. Tydlighet vad gäller till exempel skyltning och hänvisning eftersträvas. Körskador undviks i möjligaste mån. Ris som uppstår vid

skogsåtgärder ska i välbesökta skogsområden inte påverka det rörliga friluftslivet negativt.

3.2.3. Utomhuspedagogik och lärande

Det ska finnas god tillgång till och goda förutsättningar för skolskogar och utomhusklassrum. Det handlar både om närhet och om skogens innehåll vad gäller trädslag, öppenhet med mera.

Växjö kommun är positiv till att ställa mark till förfogande för utomhuspedagogik, forskning och föreningar, under förutsättning att verksamheten överensstämmer med övriga värden i skogen.

3.2.4. Kommunikation och kunskap

Växjö kommun arbetar för att öka invånarnas kunskap om skogen, skogens värden och om skogliga insatser, både via digitala kanaler men också genom olika typer av information på plats i skogen.

Kommunikation ska ske inför betydande skogliga åtgärder som påverkar invånarnas närmiljö.

3.3. Ekonomi och exploatering

Åtgärder i kommunens skogar genererar årligen intäkter. Skogarna utgör också en viktig resurs i samband med att staden växer, både med mark för bostäder, verksamheter och infrastruktur men också för att skapa intressanta och trevliga naturmiljöer.

3.3.1. Skogens ekonomi

De intäkter som genereras i skogens verksamhet återgår i första hand till att säkerställa att utvecklings- och insatsområden i den strategiska planen för skog uppnås, genom åtgärder inom exempelvis naturvård, naturreservat och friluftsliv. Eventuellt överskott inom skogens ekonomi återförs till kommunens gemensamma ekonomi.

3.3.2. Skogens roll vid utveckling av staden

Skogen ska bidra till attraktiva gröna omgivningar vid nybyggnation och exploatering. Hänsyn ska tas till planerad utveckling av områden när det gäller skötselåtgärder, sammansättning av träd och rekreationsinsatser.